

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Moratorium v insolvenčním řízení

Moratorium poskytuje dlužníkovi časově omezený prostor k řešení jeho nepříznivé hospodářské situace, aniž by insolvenční soud mohl rozhodnout o úpadku dlužníka. Jeho vyhlášením zásadně nastávají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení podle § 109 a násl. insolvenčního zákona, doplněné o další ochranná opatření. Získaný „čas na zotavenou“ však není bez ceny – jeho důsledkem je omezení některých práv věřitelů. Článek rozebírá, jakou ochranu moratorium dlužníkovi skutečně poskytuje a jakými mechanismy zákon současně chrání jeho věřitele.

Moratorium jako dočasná ochrana dlužníka

Moratorium představuje časově omezený ochranný režim, jehož účelem je poskytnout dlužníkovi prostor k překonání úpadku nebo hrozícího úpadku vlastními silami. Jde o nástroj ochrany dlužníka-podnikatele, který po dobu nejvýše tří měsíců, s možností prodloužení nejdéle o dalších 30 dnů, umožňuje dlužníkovi stabilizovat jeho hospodářskou situaci a vytvořit prostor pro další řešení krizového stavu.

K vyhlášení moratoria dochází na návrh dlužníka při splnění podmínek stanovených zejména § 115 až 118 insolvenčního zákona. Po dobu trvání moratoria nelze podle § 120 odst. 1 insolvenčního zákona vydat rozhodnutí o úpadku. Taktéž zásadně zůstávají zachovány účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení.

Specifikem je možnost vyhlásit moratorium ještě před zahájením insolvenčního řízení podle § 125 insolvenčního zákona, neboť zákonodárce vycházel z úvahy, že již samotné zahájení insolvenčního řízení může vést k poklesu hodnoty dlužníkova majetku.[\[1\]](#)

Zachování provozu závodu a ochrana smluvních vztahů

Klíčovou výhodou vyhlášeného moratoria zakotvuje ustanovení § 122 insolvenčního zákona, které dává dlužníkovi možnost přednostně hradit závazky bezprostředně související se zachováním provozu závodu, pokud vznikly v posledních 30 dnech před vyhlášením moratoria nebo po něm. Komentářová literatura zdůrazňuje, že bezprostřední souvislost se zachováním provozu je nutné posuzovat individuálně s ohledem na povahu konkrétního závodu a odvětví, ve kterém dlužník působí.[\[2\]](#) Za typické příklady byly v rozhodovací praxi označeny zejména platby energií, nákup surovin, plnění potřebná k dokončení rozpracovaných zakázek či mzdové nároky zaměstnanců.[\[3\]](#)

Ochrana provozu se neomezuje pouze na možnost přednostního hrazení některých závazků. Podle § 122 odst. 2 insolvenčního zákona nemůže druhá smluvní strana za zákonem stanovených podmínek vypovědět smlouvu na dodávky energií, surovin, zboží či služeb ani od ní odstoupit pouze z důvodu dřívějšího prodlení dlužníka nebo zhoršení jeho majetkové situace. Tato ochrana dlužníka je z logiky věci zásadní, nicméně její rozsah není neomezený – Vrchní soud v Praze například dovodil, že se nevztahuje na nájemní či podnájemní smlouvy, neboť jejich předmětem není poskytování zboží či služeb ve smyslu § 122 odst. 2 insolvenčního zákona.[\[4\]](#) Lze uzavřít, že zákon chrání především ty smluvní vztahy, jejichž pokračování má bezprostřední význam pro zachování běžného provozu závodu, nikoli veškeré smluvní vztahy dlužníka bez rozdílu.

Omezení práv věřitelů a hranice ochrany dlužníka

Ochrana poskytovaná dlužníkovi po dobu moratoria je spojena s citelnými zásahy do práv jeho věřitelů. Jedním z nejvýraznějších je zákaz započtení vzájemných pohledávek podle § 122 odst. 3 insolvenčního zákona. Nejvyšší soud v této souvislosti zdůraznil, že zatímco ve fázi od podání insolvenčního návrhu do rozhodnutí o úpadku není započtení zásadně zakázáno, výjimku představuje právě doba trvání moratoria. Současně připomněl, že úprava započtení v insolvenčním řízení sleduje řešení střetu mezi individuálním zájmem konkrétního věřitele na maximálním uspokojení jeho pohledávky a společným zájmem na co nejvyšším uspokojení všech věřitelů.[\[5\]](#)

Zákaz započtení dopadá i na případy, kdy byly zákonné podmínky započtení splněny již před vyhlášením moratoria. Komentářová literatura spatřuje účel tohoto omezení zejména v ochraně cash-flow nezbytného pro další provoz dlužníkovra závodu.[\[6\]](#) Ochrana dlužníka však není bezbřehá. Podle § 124 odst. 2 insolvenčního zákona může být moratorium zrušeno mimo jiné tehdy, vyjde-li najevo nepoctivý záměr dlužníka, zejména snaha o přednostní uspokojení pouze některých věřitelů. Moratorium proto nelze chápat jako obecné oprávnění dlužníka suspendovat práva věřitelů, ale jako dočasný ochranný režim, jehož legitimita závisí na tom, zda je skutečně využíván k účelu, pro který byl zákonem vytvořen.

Moratorium v praxi

Praktický význam i limity moratoria dobře ilustruje insolvenční řízení vedené vůči společnosti PREMIOT obchodní, a.s. Dlužník v průběhu řízení uvedl, že se nachází ve stavu úpadku ve formě platební neschopnosti a moratorium zamýšlel využít zejména k jednání s věřiteli o odkladu splatnosti a výkonu jejich práv, ke snížení provozních a finančních nákladů, zachování provozu závodu a případnému zajištění externího financování.

Městský soud v Praze návrhy dlužníka na vyhlášení moratoria odmítl. Vedle výhrad k předloženým podkladům poukazoval také na možný nepoctivý záměr dlužníka, který spatřoval zejména v jeho propojení s věřiteli podporujícími moratorium. Obrat přineslo usnesení Vrchního soudu v Praze, kterým odvolací soud rozhodnutí Městského soudu změnil a moratorium na dobu tří měsíců vyhlásil.[\[7\]](#)

Vrchní soud neshledal překážku v tom, že souhlasy věřitelů představujících potřebnou většinu podepsala v postavení statutárního orgánu osoba, která zastupovala i dlužníka. Zdůraznil, že vyhlášením moratoria nedochází samo o sobě ke změně postavení věřitelů, výše jejich pohledávek ani způsobu jejich uspokojení. Současně dovodil, že úvahy o případném nepoctivém záměru dlužníka nemají právní význam pro posouzení zákonných náležitostí vyhlášení moratoria podle § 116 insolvenčního zákona. Příklad ilustruje nutnost rozlišovat podmínky pro vyhlášení moratoria od důvodů stanovených pro jeho následné zrušení podle § 124 insolvenčního zákona.

Zmíněné moratorium trvalo do 13. 1. 2024, přičemž následně insolvenční soud rozhodl o úpadku dlužníka.[\[8\]](#) Příklad PREMIOT obchodní, a.s. tak ukazuje, že moratorium může dlužníkovi vytvořit časový a právní prostor pro jednání s věřiteli, úpravu splatnosti závazků či hledání dalšího financování, nicméně samotné poskytnutí této ochrany nezaručuje, že se dlužníkovi podaří nalézt řešení úpadkové situace.

Závěr

Moratorium představuje specifický nástroj insolvenčního práva, jehož podstata spočívá v hledání rovnováhy mezi zájmem dlužníka na získání prostoru pro stabilizaci jeho hospodářské situace a

ochranou práv věřitelů. Vyhlášením moratoria dlužník získává čas, během něhož může usilovat o zachování provozu závodu, dohodu s věřiteli či jiné řešení své krizové situace. Tato ochrana znamená omezení některých oprávnění věřitelů, a proto nemůže být chápána jako samoučelná.

Jak ukazuje právní úprava i rozhodovací praxe, moratorium nelze vnímat pouze jako ochranu dlužníka na úkor jeho věřitelů. Omezení individuálních oprávnění věřitelů má vytvořit prostor pro zachování provozu závodu a hodnoty, která může sloužit k jejich uspokojení jako celku. Legitimita takového zásahu závisí především na tom, zda dlužník získaný čas skutečně využije k realizaci konkrétních a ekonomicky smysluplných opatření. Moratorium v tomto smyslu nepředstavuje řešení krizové situace samo o sobě, ale pouze právní prostor pro jeho nalezení.

Mgr. Kateřina Kösslerová
Advokátka

Mgr. Michal Matoušek,
advokátní koncipient

KLB LEGAL

[KLB Legal, s.r.o., advokátní kancelář](#)

Letenská 121/8
118 00 Praha 1

Tel.: +420 739 040 363
e-mail: info@klblegal.cz

[1] Důvodová zpráva k zákonu č. [182/2006](#) Sb., insolvenční zákon, k § 125 a 126.

[2] NOVOPACKÝ, Lukáš; MURIN, Ladislav. § 122 [Nakládání s majetkovou podstatou po dobu trvání moratoria]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 6.

[3] Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29.8.2018, č. j. KSOS 40 INS 12656/2018-A-14.

[4] Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15.1.2015, č. j. 104 VSPH 257/2014-84.

[5] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2018, sp. zn. 29 ICdo 85/2017.

[6] NOVOPACKÝ, Lukáš; MURIN, Ladislav. § 122 [Nakládání s majetkovou podstatou po dobu trvání moratoria]. In: SPRINZ, Petr, JIRMÁSEK, Tomáš, ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Milan, ZOUBEK, Hynek a kol. Insolvenční zákon. Komentář. 1. vydání (4. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2023, marg. č. 11, s odkazem na RICHTER, Tomáš, 2017, s. 314.

[7] Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 11.10.2023, č. j. 2 VSPH 762/2023-A-146.

[8] Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11.3.2024, č. j. MSPH 95 INS 7893/2023-A-166.

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Moratorium v insolvenčním řízení](#)
- [Obvyklé hospodaření po zahájení insolvenčního řízení: hranice přípustného jednání podle § 111 insolvenčního zákona](#)
- [Sanace, nebo zkrácení věřitelů aneb co si vzít z kontroverzní kauzy ve věci MORA-TOP](#)
- [Korporátní dluhopisy v ČR: růst trhu, regulační limity a koncentrace rizik v segmentu podlimitních emisí](#)
- [Notářský zápis s přímou vykonatelností ve světle nejnovější judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Promlčení před splatností? Kritická analýza judikatury Nejvyššího soudu k tzv. actio nata](#)
- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenci při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenci – judikатурní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)